

Τάδε λέγει Βασίλειος ο Μέγας και ουρανοφάντωρ περί της Θεοειδούς αγάπης

- **Θεμέλιο της Πνευματικής ζωής για τους κληρικούς και τους λαϊκούς είναι η προς το Θεό και τους ανθρώπους αγάπη, η οποία αποτελεί την κορωνίδα των αρετών**
- **Ο τάφος της νεκρικής αγάπης είναι ο εωσφορικός εγωισμός και η φιλαυτία που απανθρωπούν τον άνθρωπο και τον καθιστούν από «εικόνα θεού» σε ανελεύθερο και εγωπαθή νάρκισσο**

Σε μια ανθρωπότητα που παραπαίει και βιώνει την οντολογική (υπαρξιακή) της αυτοανείρεση και αυτοακύρωση χωρίς ουσιαστικό νόημα ζωής ενώ παράλληλα η θεοποίηση του «υπερτροφικού εγώ» μας νεκρώνει την προς το Θεό και τον άνθρωπο αγάπη, έρχεται ο αφυπνιστικός λόγος του μεγάλου Καππαδόκου Θεοφόρου Πατρός Βασιλείου του Ουρανοφάντορος να υπομνηματίσει τα τόσο αυτονόητα στον σύγχρονο άνθρωπο περί της υψίστης αρετής της αγάπης, που όμως φαντάζουν σε πολλούς σύγχρονους ανθρώπους ως ουτοπικά και άνευ ουσίας.

Ο Θεοκίνητος Μέγας Βασίλειος στο περισπούδαστο και μνημειώδες έργο του, υπό τον τίτλο: **«Οροι κατά πλάτος»** χαρακτηρίζει ως θεμέλιο της ζωής, την προς το Θεό και τους ανθρώπους αγάπη, η οποία είναι «σύμφυτη» και «οικεία» προς την ανθρώπινη υπόσταση και παραμένει ζώσα και ενεργεί μόνο όταν αποτελεί προσωπική και οντολογική κοινωνία με το Θεό και τον άνθρωπο. Πολλές φορές και για πολλά προβλήματα στην ψυχική υγεία των ανθρώπων καθώς και για πλείστα όσα φαινόμενα οικογενειακής και κοινωνικής παθογένειας οι άνθρωποι απεγνωσμένα αναζητούν τα βαθύτερα αίτιά τους για να τα επιλύσουν, αλλά μέσα στην τραγικότητα της αυτοεπιβεβαιώσεως του «εγώ» τους παραβλέπουν το γεγονός ότι πηγή και μήτρα που γεννά το οντολογικό (υπαρξιακό) αδιέξοδο στους ανθρώπους είναι η απουσία σε ουσιαστικό και όχι υποκριτικό και ψευδεπίγραφα της βιωματικής, διαπροσωπικής και αυτοθυσιαστικής κενωτικής αγάπης προς το Θεό και τους ανθρώπους.

Γράφει λοιπόν ο της ανθρώπινης ψυχής και του νοός Μέγας ανατόμος Βασίλειος ο Θεόφρων τα εξής: **« Η προς το Θεό αγάπη δεν διδάσκεται. Διότι ούτε με το φως έχουμε διδαχθεί να χαιρόμεθα και να επιθυμούμε τη ζωή, ούτε μας edίδαξε κανείς άλλος να αγαπούμε τους γονείς μας ή αυτούς που μας ανέθρεψαν. Έτσι λοιπόν και πολύ περισσότερο η μάθηση του θείου πόθου δεν προέρχεται απ' έξω κατά τη δημιουργία του ανθρώπου, κάποιος σπερματικός λόγος έχει καταβληθεί μέσα μας, που έχει εκ φύσεως την τάση της εξοικειώσεως, προς την αγάπη. Αυτό τον σπερματικό λόγο τον edέχθησαν και οι διδασκόμενοι τις εντολές του Θεού και κατεστάθησαν ικανοί με τη χάρη του Θεού να τον καλλιεργούν με επιμέλεια, να τον αναπτύσσουν με τη γνώση και να τον φέρουν στην τελείωση...**

Πρέπει λοιπόν να γνωρίζουμε ότι η αγάπη προς το Θεό, ενώ είναι μια απλή αρετή, ως προς τη δύναμη πραγματοποιεί και περιλαμβάνει κάθε άλλη εντολή... Ο Θεός μάς έχει δώσει τις δυνάμεις να τηρήσουμε όλες τις εντολές που μας edωσε, ώστε να μη δυσανασχετούμε, ωσάν να μας ζητείται κάτι πρωτάκουστο, ούτε να επαιρόμεθα ωσάν να δίδουμε κάτι προσωπικό από ό,τι μας edόθη.

Με αυτές δε τις δυνάμεις ενεργούντες κατά τρόπο ορθό και προσήκοντα ολοκληρώνουμε τον ενάρετο βίο μας με ευσέβεια. Εάν όμως αχρηστεύουμε την ενέργειά τους, παρασυρόμαστε στην Κακία. Και ο ορισμός της κακίας είναι ο εξής: «κακία είναι η πονηρά και παρά την εντολή του Κυρίου χρήση των δωρεών», που μας edωσε ο Θεός για να πράττουμε το αγαθό, όπως ακριβώς η αρετή που ζητούμε

από το Θεό, είναι η χρήση των δωρεών αυτών του Θεού με αγαθή συνείδηση, σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου.

Επειδή έτσι έχει το πράγμα, θα πούμε το ίδιο και περί αγάπης. Αφού λοιπόν ελάβαμε εντολή να αγαπούμε το Θεό, έχουμε τη δύναμη της αγάπης έμφυτη από τη στιγμή της πρώτης δημιουργίας μας. Η απόδειξη δε αυτού δεν υπάρχει έξω από τον άνθρωπο, αλλά έκαστος μπορεί να το μάθει από τον εαυτό του και μέσα στον εαυτό του. Διότι εκ φύσεως επιθυμούμε τα καλά και ωραία πράγματα, αν και προ πάντων κάτι άλλο στον καθένα φαίνεται καλό και ωραίο. Και τη στοργή προς τους οικείους και τους συγγενείς μας έχουμε, χωρίς να τη διδαχθούμε και δεικνύουμε αυθορμήτως κάθε καλή διάθεση προς τους ευεργέτες μας.

Ποιό τώρα είναι θαυμαστότερο από το θείο κάλλος; Ποιά σκέψη είναι χαριεστέρα από την μεγαλοπρέπεια του Θεού; Ποιός πόθος της ψυχής είναι τόσο καυστικός και αφόρητος, όσο ο πόθος που έρχεται από τον Θεό στην ψυχή εκείνη, η οποία έχει καθαρισθεί από κάθε κακία και λέγει με αληθινή συγκίνηση: «Είμαι πληγωμένη εγώ από αγάπη»... Έτσι λοιπόν φαίνεται ότι οι άνθρωποι εκ φύσεως επιθυμούν τα καλά και ωραία. Όμως το κατ' εξοχήν ωραίο και αγαπητό είναι το αγαθό, αγαθό δε είναι ο Θεός. Τα πάντα επιθυμούν το αγαθό. Άρα τα πάντα επιθυμούν το Θεό.

Όστε με το που κατορθώνεται με τη θέλησή μας, είναι έμφυτο μέσα μας, σ' αυτούς τουλάχιστον οι οποίοι δεν διεστράφησαν στις σκέψεις από την πονηρία. Απαιτείται λοιπόν από εμάς ως αναγκαία οφειλή η προς το Θεό αγάπη, της οποίας η στέρηση είναι για την ψυχή το πλέον αφόρητο εξ όλων των κακών. Διότι η αποξένωση και η αποστροφή του Θεού είναι περισσότερο αφόρητη και από τις τιμωρίες που αναμένονται στον Άδη και βαρύτερα για εκείνον που την εδοκίμασε, όπως είναι η στέρηση του φωτός για τον οφθαλμό, και αν ακόμη δεν συνοδεύεται από πόνο, ή η στέρηση της ζωής, για κάθε ζωντανή ύπαρξη.

Εάν δε υπάρχει φυσική στοργή των τέκνων προς τους γονείς τους και τούτο αποδεικνύεται από τις συνήθειες των ζώων και από τη διάθεση των ανθρώπων προς τις μητέρες κατά την νηπιακή τους ηλικία, ας μη αποδειχθούμε περισσότερο ανόητοι από τα νήπια ούτε αγριότεροι από τα θηρία με το να φερόμεθα προς τον δημιουργό μας χωρίς στοργή και ως ξένοι. Τον δημιουργό μας, και αν δεν γνωρίζουμε τη φύση του από την αγαθότητά του, και μόνο από το ότι έχουμε δημιουργηθεί από αυτόν, οφείλουμε να τον αγαπούμε εξαιρετικά και να τον λατρεύουμε και να πέφτουμε με την μνήμη μας συνεχώς πάνω του, όπως πέφτουν τα νήπια επάνω στις μητέρες τους. Σπουδαιότερος όμως από τους εκ φύσεως αγαπωμένους είναι ο ευεργέτης. Και τούτο, δηλαδή η οικείωση προς τους ευεργέτες, δεν είναι χαρακτηριστικό μόνον των ανθρώπων, αλλά και σχεδόν όλων των ζώων.

Αλλ' εάν έχουμε εκ φύσεως την καλή διάθεση και την στοργή προς τους ευεργέτες και υπομένουμε κάθε κόπο για να τους ανταποδώσουμε τις προς εμάς ευεργεσίες τους, ποιός λόγος μπορεί να περιγράψει αξίως τις δωρεές του θεού; Διότι αυτές είναι τόσο πολλές, ώστε να είναι αναρίθμητες. Είναι δε και τόσο εξαιρετες, ώστε να είναι αρκετή και μία μόνο δωρεά για να μας κάνει να οφείλουμε κάθε ευγνωμοσύνη στον ευεργέτη...

Τι λοιπόν θα ανταποδώσουμε στον Κύριο για όλες τις ευεργεσίες του προς εμάς; Ο Κύριος είναι τόσο αγαθός, ώστε δεν απαιτεί ανταπόδοση, αλλά αρκείται μόνο στο να τον αγαπούμε δι' όσα μας έδωσε. Όταν τα συλλογισθώ όλα αυτά – για να εκφράσω ελεύθερα τα αισθήματά μου – περιπίπτω σε φρίκη και έκσταση φοβερά, μήπως ποτέ από απροσεξία του νου μου ή από τις μάταιες ασχολίες χάσω την αγάπη του Θεού και γίνω αιτία προσβολής του Χριστού. Διότι τότε, αυτός που τώρα μας εξαπατά, αυτός που φροντίζει με κάθε τέχνασμα να μας κάνει να λησμονήσουμε τον ευεργέτη μας με τα κοσμικά δολώματα, αυτός που πηδά γύρω μας και μας επιτίθεται για να καταστρέψουμε τις ψυχές μας, αυτός θα

παρουσιάσει τότε τη δική μας αμέλεια ως προσβολή κατά του Κυρίου και θα καυχηθεί για την απείθεια και την αποστασία μας.

Αυτός που ούτε μας εδημιούργησε ούτε απέθανε προς χάριν μας, αλλά μας έκανε να τον ακολουθούμε με την απείθεια και με την παραμέληση των εντολών του Θεού. Αυτή η προσβολή κατά του Κυρίου και αυτό το καύχημα του εχθρού μου φαίνεται βαρύτερο από τις τιμωρίες του άδου, να γίνουμε δηλαδή για τον εχθρό του Χριστού αιτία καυχίσεως, απέθανε προς χάριν μας και ήγερθη και γι' αυτό του οφείλουμε περισσότερα...

Είπαμε προτύτερα ότι ο νόμος καλλιεργεί και τρέφει τις δυνάμεις που υπάρχουν μέσα μας ως σπέρματα. Επειδή όμως έχουμε λάβει εντολή να αγαπούμε τον πλησίον μας, όπως τους εαυτούς μας, ας μάθουμε εάν έχουμε από τον Θεό και την δύναμη να εκπληρώσουμε αυτή την εντολή. Ποιός λοιπόν δεν γνωρίζει ότι ο άνθρωπος είναι ήμερο και κοινωνικό ον και όχι μοναστικό ούτε άγριο; Τίποτε λοιπόν δεν είναι τόσο χαρακτηριστικό της φύσεώς μας, όσο το να έχουμε κοινωνία ο ένας με τον άλλον, να χρειαζόμαστε ο ένας τον άλλον και να αγαπούμε το γένος μας.

Γι' αυτά τα πράγματα ο ίδιος ο Κύριος μας έδωσε εξ αρχής τα σπέρματα και απαιτεί εν συνεχεία τους καρπούς, όταν λέγει: «εντολή καινήν δίδωμι υμίν, ίνα αγαπάτε αλλήλους». Επειδή δε ήθελε να υποκινήσει την ψυχή μας προς εκτέλεση αυτής της εντολής, δεν εξήτησε σημεία και θαυμαστά έργα για να αποδειχθεί ότι είμαστε μαθητές τους, αλλά τι είπε; «εν τούτω γνώσονται πάντες, ότι εμοί μαθηταί έστε, εάν αγάπη έχητε εν αλλήλοις». Συνδέει δε παντού ο Κύριος τις εντολές αυτές κατά τέτοιο τρόπο, ώστε αναφέρει στον εαυτό του την προς τον πλησίον μας αγαθοεργία.

Διότι επείνασα, λέγει «και μου edώσατε να φάγω και λοιπά, και έπειτα προσθέτει «εφ' όσον εποιήσατε σε ένα εκ τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, σ' εμένα εποιήσατε»... Συνεπώς, με την πρώτη εντολή είναι δυνατόν να τηρήσει κανείς και την δευτέρα. Με τη δευτέρα δε μπορεί να επανέλθει στην πρώτη. Και αν αγαπά κάποιος τον Κύριο, αγαπά κατά συνέπεια και τον πλησίον, διότι «αυτός ο οποίος με αγαπά», είπε ο Κύριος, θα τηρήσει τις εντολές μου, «αυτή δε είναι η δική μου εντολή, να αγαπάτε ο ένας τον άλλον, καθώς εγώ σας αγάπησα». Μπορεί πάλι κανείς να αποδώσει την αγάπη στο Θεό με το να αγαπά τον πλησίον διότι ο Θεός δέχεται την ευεργεσία ωσάν να αποδίδεται στον εαυτό του».

Ο Μέγας Βασίλειος στο παραπάνω θεόπνευστο και βαθύτατα χριστοκεντρικό και ανθρωποκεντρικό κείμενό του, το οποίο αποτελεί την βιωματική κατάθεση της ψυχής και αγαπώσης καρδιάς του, θέτει τον «δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων» και λειτουργεί αφυπνιστικά ή έστω οφείλει να εγείρει συνειδήσεις στην σύγχρονη υλιστική, καταναλωτική και άκρως εγωιστική ανθρωπότητα όπου κυριαρχεί μεν η ακατάσχετη «αγαπολογία» αλλά θεοειδής αγάπη δεν υπάρχει.